

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Журавльова Т.О.

к.е.н.,завідувач кафедри фінансів,банківської справи та страхування

Котенко І.Ю.

студентка 2 ск (курсу),

спеціальність«Фінанси, банківська справа та страхування»

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова,

м. Одеса, Україна

Реформування національної пенсійної системи є важливою запорукою економічної стабільності в державі. Від того, наскільки ефективно організованою є пенсійна система в державі, залежить економічне благополуччя населення та стан економіки в цілому.

Проблеми реформування пенсійної системи викликають значну кількість дискусій серед фахівців та населення. Дослідженням питань пенсійного забезпечення та реформування пенсійної системи присвячені праці таких науковців, як Дідковська Т. О., Лібанова Е.М., Мельник О.М., Соломка О.М., Ярошевич Н.Б., Харитоновна Л.І.

Як вважають багато фахівців, солідарна система, навіть за умов її удосконалення, не в змозі вирішити проблему забезпечення рівня життя, який гарантує Конституція України [1].

Відповідно до статті 2 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів:

- перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі – солідарна система), що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених законом;

- другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах – суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом;

– третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення [3].

У реформованій пенсійній системі можна виділити такі групи чинників, що впливають на стан пенсійної системи: довготривалість накопичувального процесу, необхідність інвестування накопичених коштів у фінансові активи з метою їх збереження й отримання інвестиційного доходу та одночасно одержання довгострокових фінансових ресурсів для розвитку економіки нашої держави [2].

На сьогодні проблемно однозначно визначити переваги чи недоліки запровадження другого рівня пенсійної системи, тому що, з одного боку, пенсійні заощадження потребуватимуть раціонального їх розміщення на фінансовому ринку, це саме ті дешеві інвестиційні ресурси, які здатні забезпечити розвиток виробництва. За думкою експертів, доцільно звернути увагу на можливі загрози реформованої пенсійної системи, такі як знецінення пенсійних заощаджень унаслідок інфляційних процесів, неналежне функціонування фінансових посередників на фінансовому ринку і, як наслідок, недоотримання інвестиційного доходу, погіршення фінансового стану Пенсійного фонду України. На жаль, недержавні пенсійні фонди за дев'ять років свого існування в Україні не стали інструментом забезпечення гідної старості, а інвестовані кошти вагомим джерелом потреб національної економіки. Причиною цього став у першу чергу низький рівень життя більшої частини населення, що не дозволяє брати участь у недержавному пенсійному страхуванні [1].

Як вважають науковці, завдяки реформі відбувається осучаснення пенсій. Осучаснення пенсій — це їх перерахунок відповідно до зростання середньої заробітної плати, з якої сплачуються внески. Осучаснення пенсій важливе для людей, які пропрацювали однакову кількість років в одній галузі, але вийшли на пенсію в різні роки, отримують різні пенсії, розміри яких можуть відрізнятися втричі. Середня зарплата зростає з кожним роком, тому пенсії українців теж повинні осучаснюватись [4].

Таким чином, можна зробити висновок, що частка активів пенсійних фондів (у % до ВВП) залишається низькою. Проте подальша трансформація системи пенсійного забезпечення, зростання ролі накопичувальних принципів сприятиме акумулюванню пенсійних коштів й удосконаленню фінансової інфраструктури. Іншим наслідком реформування пенсійної системи України з посиленням страхових принципів у пенсійному забезпеченні стає розвиток страхування життя. Подальший його розвиток призведе до зниження вартості страхування внаслідок посилення конкуренції, що дозволить зробити даний сегмент страхування більш доступним для людей з різним рівнем доходу [5].

Література:

1. Минюк О. Ю., Минюк Д. І. Пенсійна реформа в Україні: реалії та вимоги сьогодення. *Юридичний вісник І*. 2017. № 42. С. 103–109.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 03.10.2017 № 2148-VIII. Дата оновлення: 11.10.2017 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2148-19> (дата звернення: 10.11.2018)

IV Міжнародна науково-практична конференція

3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV. Дата оновлення: 31.08.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15> (дата звернення: 10.11.2018)
 4. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 № 3668-VI. Дата оновлення: 01.01.2017 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-17> (дата звернення: 10.11.2018)
 5. Черненко К. П. Вплив пенсійної реформи на економічну ситуацію в Україні. Тернопіль: *Ефективна економіка*, 2015. 268 с.
-